

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 30ής Μαΐου 2017*

«Αίτηση αναιρέσεως — Αγωγή αποζημιώσεως — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) — Περιοριστικά μέτρα κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν — Κατάλογος των προσώπων και των οντοτήτων κατά των οποίων εφαρμόζεται η δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων — Υλική ζημία — Ηθική βλάβη — Πλάνη εκτιμήσεως σχετικά με το ποσό της αποζημιώσεως — Δεν υφίσταται — Αντανάιρεση — Προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Υποχρέωση αποδείξεως του βασίμου των περιοριστικών μέτρων — Κατάφωρη παράβαση»

Στην υπόθεση C-45/15 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2015,

Safa Nicu Sepahan Co., με έδρα το Ισπαχάν (Ιράν), εκπροσωπούμενη από τον A. Bahrami, avocat,

αναιρεσείουσα,

όπου ο αντίδικος κατ' αναίρεση είναι το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από την R. Liudvinaviciute-Cordeiro, καθώς και από τους M. Bishop και I. Gurov,

καθού-εναγόμενο πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενο από το:

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο από την M. Gray,

παρεμβαίνον στην κατ' αναίρεση δίκη,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, αντιπρόεδρο, M. Pešič, L. Bay Larsen και T. von Danwitz, προέδρους τμήματος, A. Rosas (εισηγητή), J. Malenovský, E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin, F. Biltgen και K. Jürimäe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια διοικητική υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 2ας Μαΐου 2016,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ο οποίος ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσεως, η Safa Nicu Serahan Co. ζητεί τη μερική αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 25ης Νοεμβρίου 2014, Safa Nicu Serahan κατά Συμβουλίου (T-384/11, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2014:986), με την οποία το τελευταίο απέρριψε, εν μέρει, την προσφυγή-αγωγή της εν λόγω εταιρίας με αίτημα, μεταξύ άλλων, την καταβολή αποζημιώσεως και χρηματικής ικανοποίησης προς αποκατάσταση, αντιστοίχως, της υλικής ζημίας και της ηθικής βλάβης που φέρεται να υπέστη λόγω της αναγραφής της στον κατάλογο των οντοτήτων των οποίων δεσμεύθηκαν τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι, δυνάμει του σημείου 19 του τμήματος I, B, του παραρτήματος I του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 503/2011 του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 όσον αφορά περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ 2011, L 136, σ. 26), και ακολούθως του σημείου 61 του τμήματος I, B, του παραρτήματος IX του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 (ΕΕ 2012, L 88, σ. 1) (στο εξής: επίδικες διατάξεις).
- 2 Με την αντανάισή του, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί τη μερική αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως καθόσον με αυτήν η Ευρωπαϊκή Ένωση υποχρεώθηκε να καταβάλει στη Safa Nicu Serahan χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω των περιοριστικών μέτρων που της επιβλήθηκαν δυνάμει των επίδικων διατάξεων.

Ιστορικό της διαφοράς

- 3 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 13 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εξής:
  - «1 Η υπό κρίση υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων τα οποία θεσπίστηκαν για να ασκηθεί πίεση στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ώστε να παύσει τις πυρηνικές δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως πυρηνικών όπλων και την ανάπτυξη σχετικών συστημάτων εκτοξεύσεως (στο εξής: διάδοση των πυρηνικών όπλων).
  - 2 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα, Safa Nicu Serahan [...], είναι ιρανική ανώνυμη εταιρία.
  - 3 Η επωνυμία οντότητας ταυτοποιημένης ως “Safa Nicu” ενεγράφη στον κατάλογο των οντοτήτων που συμβάλλουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, ο οποίος παρατίθεται στο παράρτημα II της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ [2010,] L 195, σ. 39), με την απόφαση 2011/299/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2011, για τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ [2011,] L 136, σ. 65).

- 4 Κατά συνέπεια, η επωνυμία της οντότητας η οποία ταυτοποιήθηκε ως “Safa Nicu” ενεγράφη στον κατάλογο ο οποίος παρατίθεται στο παράρτημα VIII του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 (ΕΕ [2010,] L 281, σ. 1), με τον [εκτελεστικό κανονισμό 503/2011].
- 5 Στην αιτιολογία της αποφάσεως 2011/299 και του εκτελεστικού κανονισμού 503/2011, η οντότητα η οποία ταυτοποιήθηκε ως “Safa Nicu” περιγράφηκε ως “[ε]ταιρεία επικοινωνιών η οποία παρέχει εξοπλισμό στην εγκατάσταση Fordow (Qom[, Ιράν]), η οποία κατασκευάζεται χωρίς να έχει δηλωθεί στον [Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (ΟΗΕ) (ΔΟΑΕ)]”.
- 6 Κατόπιν ειδοποίησε από εμπορικό της συνεργάτη, η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζήτησε από το [Συμβούλιο], με έγγραφο της 7ης Ιουνίου 2011, να τροποποιήσει το παράρτημα VIII του κανονισμού 961/2010, είτε συμπληρώνοντας και διορθώνοντας την εγγραφή της επωνυμίας της οντότητας η οποία ταυτοποιήθηκε ως “Safa Nicu” στους επίμαχους καταλόγους είτε απαλείφοντάς την. Συναφώς, υποστήριξε ότι είτε η ως άνω εγγραφή αφορούσε άλλη οντότητα και όχι την ίδια είτε το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη εγγράφοντας την επωνυμία της στον κατάλογο που παρατίθεται στο παράρτημα VIII του κανονισμού 961/2010.
- 7 Δεδομένου ότι δεν έλαβε απάντηση στο από 7 Ιουνίου 2011 έγγραφό της, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επικοινωνήσε τηλεφωνικώς με το Συμβούλιο και εν συνεχεία του απηύθυνε νέο έγγραφο στις 23 Ιουνίου 2011.
- 8 Η εγγραφή της επωνυμίας της οντότητας η οποία ταυτοποιήθηκε ως “Safa Nicu” στον κατάλογο του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και του παραρτήματος VIII του κανονισμού 961/2010 διατηρήθηκε με την απόφαση 2011/783/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ [2011,] L 319, σ. 71), και με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1245/2011 του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού 961/2010 (ΕΕ [2011,] L 319, σ. 11).
- 9 Στην απόφαση 2011/783 και στον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011, η ένδειξη “Safa Nicu” αντικαταστάθηκε με την ένδειξη “Safa Nicu, γνωστή και ως ‘Safa Nicu Sepahan’, ‘Safanco Company’, ‘Safa Nicu Afghanistan Company’, ‘Safa Al-Noor Company’ και ‘Safa Nicu Ltd Company’”. Ομοίως, αναφέρθηκαν ως στοιχεία ταυτοποίησης της οικείας οντότητας πέντε διευθύνσεις στο Ιράν, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και στο Αφγανιστάν.
- 10 Με έγγραφο της 5ης Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο πληροφόρησε την προσφεύγουσα-ενάγουσα για τη διατήρηση της επωνυμίας της στους καταλόγους του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και του παραρτήματος VIII του κανονισμού 961/2010. Διαπίστωσε ότι οι παρατηρήσεις που η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε υποβάλει στις 7 Ιουνίου 2011 δεν δικαιολογούσαν την άρση των περιοριστικών μέτρων. Διευκρίνισε ότι η εγγραφή της επωνυμίας της οντότητας η οποία ταυτοποιήθηκε ως “Safa Nicu” ασφαλώς αφορούσε την προσφεύγουσα-ενάγουσα, παρά τη μη πλήρη αναφορά του ονόματός της. Επίσης, ενημέρωσε την προσφεύγουσα-ενάγουσα για τις προαναφερθείσες στη σκέψη 9 τροποποιήσεις.
- 11 Κατόπιν της καταργήσεως του κανονισμού 961/2010 από τον [κανονισμό 267/2012], η επωνυμία της προσφεύγουσας-ενάγουσας περιελήφθη από το Συμβούλιο στον κατάλογο του παραρτήματος IX του τελευταίου κανονισμού. Η αιτιολογία σχετικά με την προσφεύγουσα-ενάγουσα είναι πανομοιότυπη με εκείνη που είχε παρατεθεί στον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011.

- 12 Με έγγραφο της 11ης Δεκεμβρίου 2012, το Συμβούλιο ενημέρωσε την προσφεύγουσα-ενάγουσα για τη διατήρηση της επωνυμίας της στους καταλόγους του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και του παραρτήματος IX του κανονισμού 267/2012 και της κοινοποίησε συνημμένως τον τελευταίο κανονισμό.
- 13 Με την απόφαση 2014/222/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ [2014,] L 119, σ. 65), η επωνυμία της προσφεύγουσας-ενάγουσας απαλείφθηκε από τον κατάλογο του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413. Με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 397/2014 του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την εφαρμογή του κανονισμού [...] 267/2012 (ΕΕ [2014,] L 119, σ. 1), η επωνυμία της προσφεύγουσας-ενάγουσας απαλείφθηκε, ως εκ τούτου, από τον κατάλογο του παραρτήματος IX του κανονισμού 267/2012.»

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 4 Με δικόγραφο της 22ας Ιουλίου 2011, η Safa Nicu Sepahan άσκησε προσφυγή-αγωγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.
- 5 Όσον αφορά, καταρχάς, το αίτημα ακυρώσεως των επίδικων διατάξεων, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι ο δικαστής της Ένωσης πρέπει να βεβαιώνεται ότι τα περιοριστικά μέτρα ατομικού χαρακτήρα βασίζονται σε αρκούντως στέρεα πραγματική βάση. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε, παραπέμποντας στις σκέψεις 64 έως 66 της αποφάσεως της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), ότι στην αρμόδια αρχή της Ένωσης εναπόκειται να αποδείξει το βάσιμο των λόγων που ελήφθησαν υπόψη κατά του οικείου προσώπου, και όχι στο πρόσωπο αυτό να προσκομίσει την αντίθετη απόδειξη του αβασίμου των λόγων αυτών. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από το Συμβούλιο να προσκομίσει στοιχεία δικαιολογούντα την επιβολή και τη διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων εις βάρος της Safa Nicu Sepahan.
- 6 Δεδομένου ότι το Συμβούλιο απάντησε ότι το μόνο στοιχείο το οποίο διέθετε όσον αφορά την επιβολή των ανωτέρω περιοριστικών μέτρων και τη διατήρησή τους σε ισχύ ήταν μια πρόταση εγγραφής προερχόμενη από κράτος μέλος και ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονταν σε αυτήν την πρόταση είχαν παρατεθεί στην αιτιολογία των επίδικων διατάξεων, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο δεν είχε αποδείξει το βάσιμο της αιτιάσεως ότι η Safa Nicu Sepahan είναι εταιρία επικοινωνιών η οποία προμήθευσε εξοπλισμό στην εγκατάσταση Fordow (Qom). Δεδομένου ότι η αιτίαση αυτή αποτελούσε τον μοναδικό λόγο της επιβολής και της διατηρήσεως περιοριστικών μέτρων εις βάρος της Safa Nicu Sepahan, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε τις επίδικες διατάξεις.
- 7 Δεύτερον, όσον αφορά το αίτημα αποζημιώσεως της Safa Nicu Sepahan, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη νομολογία κατά την οποία για τη θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης απαιτείται η συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα θεσμικά όργανα, το υποστατό της ζημίας, καθώς και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης συμπεριφοράς και της προβαλλομένης ζημίας.
- 8 Καταρχάς, όσον αφορά την προϋπόθεση του παράνομου χαρακτήρα της προσαπτόμενης στα όργανα συμπεριφοράς, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η νομολογία επιτάσσει να αποδεικνύεται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες και, στη σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το καθοριστικό στοιχείο για τη διαπίστωση τέτοιας παραβάσεως είναι το κριτήριο της πρόδηλης και σοβαρής υπερβάσεως, εκ μέρους του οικείου οργάνου, των ορίων της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 57 και 58 της αναιρεσιβαλλομένης

αποφάσεως, ότι οι κρίσιμες διατάξεις των κανονισμών 961/2010 και 267/2012 προβλέπουν εξαντλητικώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπονται περιοριστικά μέτρα και ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει, στο μέτρο που διασφαλίζουν τοιούτοτρόπως την προστασία των συμφερόντων των οικείων ιδιωτών, να θεωρούνται ως κανόνες δικαίου με αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες. Όπως προκύπτει από τη διαπίστωση της ακυρότητας των επίδικων διατάξεων, στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Συμβούλιο, θεσπίζοντας τις ανωτέρω διατάξεις, παρέβη τους κανονισμούς αυτούς.

- 9 Ακολούθως, κατά την εξέταση της κατάφωρης ή μη φύσεως της παραβάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 59 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, όσον αφορά την υποχρέωση αποδείξεως του βάσιμου των επιβληθέντων περιοριστικών μέτρων, το Συμβούλιο δεν διέθετε περιθώριο εκτιμήσεως, δεδομένου ότι η εν λόγω υποχρέωση υπαγορεύεται από την απαίτηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των θιγομένων προσώπων και οντοτήτων. Επίσης, διαπιστώνεται, στη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο κανόνας ο οποίος επιβάλλει αυτήν την υποχρέωση στο Συμβούλιο δεν παρουσίαζε δυσχέρειες εφαρμογής ή ερμηνείας.
- 10 Επιπλέον, έχοντας εκθέσει, στις σκέψεις 63 έως 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο επίμαχος κανόνας είχε καθιερωθεί βάσει νομολογίας του Γενικού Δικαστηρίου προγενέστερης της εκδόσεως της πρώτης από τις επίδικες διατάξεις, η οποία έλαβε χώρα στις 23 Μαΐου 2011, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στις σκέψεις 68 και 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι μια διοικητική αρχή επιδεικνύουσα τη συνήθη σύνεση και επιμέλεια θα ήταν σε θέση να κατανοήσει, κατά τον χρόνο εκδόσεως της πρώτης προσβαλλομένης πράξεως, ότι στην ίδια εναπέκειτο να συλλέξει τις πληροφορίες ή τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δικαιολογούσαν τα περιοριστικά μέτρα εις βάρος της προσφεύγουσας-ενάγουσας προκειμένου να είναι σε θέση να αποδείξει, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, το βάσιμο των ως άνω μέτρων διά της προσκομίσεως των εν λόγω πληροφοριών ή των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον του δικαστή της Ένωσης. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου έχοντος ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.
- 11 Δεύτερον και τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι στη Safa Nicu Serahan εναπόκειται να προσκομίσει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη και την έκταση πραγματικής και βέβαιης ζημίας, καθώς και το γεγονός ότι τέτοια ζημία απορρέει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από τη συμπεριφορά που προσάπτεται στο όργανο της Ένωσης.
- 12 Όσον αφορά το αίτημα περί επιδικάσεως χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης το οποίο είχε διατυπώσει η Safa Nicu Serahan, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παράνομη επιβολή των περιοριστικών μέτρων εις βάρος της Safa Nicu Serahan και διατήρησή τους σε ισχύ τής προξένησαν ηθική βλάβη για την οποία edικαιούτο να λάβει χρηματική ικανοποίηση.
- 13 Όσον αφορά το ύψος της χρηματικής ικανοποιήσεως που έπρεπε να επιδικαστεί προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, το Γενικό Δικαστήριο, παραπέμποντας στη σκέψη 72 της αποφάσεως της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), αναγνώρισε, στις σκέψεις 86 και 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ακύρωση της εγγραφής της Safa Nicu Serahan στον κατάλογο των οντοτήτων τις οποίες αφορούσαν τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα ήταν ικανή να μετριάσει το ποσόν της χρηματικής ικανοποιήσεως που έπρεπε να επιδικαστεί, αλλά όχι να αποκαταστήσει πλήρως την προξενηθείσα βλάβη. Έχοντας εκθέσει, στις σκέψεις 88 έως 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη, μεταξύ άλλων, η σοβαρότητα της διαπιστωθείσας παραβάσεως, η διάρκειά της, η συμπεριφορά του Συμβουλίου, καθώς και το πώς επηρέασε τρίτους η μομφή περί εμπλοκής της Safa Nicu Serahan στη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν, το Γενικό Δικαστήριο καθόρισε το ύψος της χρηματικής ικανοποιήσεως ex aequo et bono στις 50 000 ευρώ.

- 14 Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα αποζημίωσης της Safa Nicu Serahan για την υλική ζημία που η τελευταία ισχυριζόταν ότι υπέστη.

Τα αιτήματα των διαδίκων

Τα αιτήματα της αιτήσεως αναιρέσεως

- 15 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον με αυτήν απορρίφθηκε το αίτημα αποζημίωσης για την προξενηθείσα υλική ζημία·
  - να αναιρέσει εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον με αυτήν της επιδικάστηκε ποσόν ύψους μόνο 50 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη·
  - να υποχρεώσει το Συμβούλιο να καταβάλει ποσό ύψους 5 662 737,40 ευρώ, πλέον τόκων, ως αποζημίωση για την υλική ζημία που υπέστη η αναιρεσείουσα λόγω της εγγραφής της στον κατάλογο των προσώπων στα οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις·
  - να υποχρεώσει το Συμβούλιο να καταβάλει ποσό ύψους 2 000 000 ευρώ, πλέον τόκων, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη η αναιρεσείουσα λόγω της εγγραφής της στον κατάλογο των προσώπων στα οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις·
  - να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα τόσο της πρωτοβάθμιας όσο και της κατ' αναίρεση δίκης, και δη εντόκως·
  - επικουρικώς, να υποχρεώσει το Συμβούλιο να καταβάλει τα καθορισθέντα ποσά ex aequo et bono, εντόκως, αφενός, ως αποζημίωση για την υλική ζημία και, αφετέρου, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη, το δε τελευταίο ως άνω ποσό να μην είναι κατώτερο του ποσού που της έχει ήδη επιδικασθεί εξ αυτού του λόγου με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθώς και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα της αναιρεσείουσας τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην κατ' αναίρεση δίκη, και δη εντόκως, και
  - επικουρικότερα, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να επανεκτιμήσει την έκταση της ζημίας και να εκδώσει νέα απόφαση υπέρ της αναιρεσείουσας.
- 16 Με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη,
  - να προβεί σε αντικατάσταση της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την έννοια της «κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου», βάσει των συλλογισμών που αναπτύσσονται στο υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, και
  - να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα τόσο της πρωτοβάθμιας όσο και της κατ' αναίρεση δίκης.

Τα αιτήματα της ανταναιρέσεως

- 17 Με την αντανείρεση, το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον με αυτήν υποχρεώνεται να καταβάλει στη Safa Nicu Sepahan ποσό ύψους 50 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που αυτή υπέστη·
  - να απορρίψει το αίτημα αποζημιώσεως της αναιρεσείουσας λόγω της υλικής ζημίας, και
  - να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα της ανταναιρέσεως καθώς και της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.
- 18 Με το υπόμνημα επί της ανταναιρέσεως, η Safa Nicu Sepahan ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αντανείρεση του Συμβουλίου ως αβάσιμη. Επιπροσθέτως, επαναλαμβάνει τα αιτήματα που διατύπωσε στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, με εξαίρεση το αίτημα που υποβλήθηκε όλως επικουρικώς, περί αναπομπής της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου το τελευταίο να επανεκτιμήσει την έκταση της ζημίας και να εκδώσει νέα απόφαση υπέρ της αναιρεσείουσας.
- 19 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 5ης Αυγούστου 2015, επιτράπηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας να παρέμβει υπέρ του Συμβουλίου.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 20 Κατά το άρθρο 174 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως ζητείται να γίνει δεκτή ή να απορριφθεί ολικώς ή μερικώς η αίτηση αναιρέσεως. Εξάλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 172 και 176 του Κανονισμού Διαδικασίας, κάθε διάδικος της συγκεκριμένης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου υποθέσεως μπορεί να ασκήσει, με χωριστό δικόγραφο, διαφορετικό από το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, αντανείρεση η οποία, κατά το άρθρο 178, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του ίδιου Κανονισμού πρέπει να έχει ως αντικείμενο την ολική ή μερική ανείρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως για διαφορετικούς λόγους και νομικά επιχειρήματα από αυτούς που προβάλλονται με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγεται ότι το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο την ανείρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως για λόγους διαφορετικούς και αυτοτελείς σε σχέση με αυτούς που προβάλλονται με την αίτηση αναιρέσεως, δεδομένου ότι τέτοιοι λόγοι μπορούν να προβληθούν μόνον στο πλαίσιο ανταναιρέσεως (απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital κατά Επιτροπής, C-449/14 P, EU:C:2016:848, σκέψεις 99 έως 101).
- 21 Καθόσον το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο, με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως της Safa Nicu Sepahan, να προβεί σε αντικατάσταση της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά μία από τις σωρευτικές προϋποθέσεις της υπάρξεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, ήτοι την προϋπόθεση περί υπάρξεως «κατάφωρης παραβάσεως» κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, το εν λόγω αίτημα δεν σκοπεί στο να γίνει δεκτή ή να απορριφθεί η εν λόγω αίτηση αναιρέσεως, αλλά στο να αναιρεθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, και ειδικότερα το σημείο 2 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει του οποίου το Συμβούλιο υποχρεώνεται να καταβάλει στη Safa Nicu Sepahan ποσό ύψους 50 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη η τελευταία, στο μέτρο που η απόφαση αυτή βασίζεται στη διαπίστωση υπάρξεως τέτοιας παραβάσεως. Ως εκ τούτου, το εν λόγω αίτημα είναι απαράδεκτο, δεδομένου ότι δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 174 του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 22 Ομοίως, καθόσον η Safa Nicu Sepahan ζητεί από το Δικαστήριο, με το υπόμνημα επί της ανταναιρέσεως του Συμβουλίου, να αναιρέσει μερικώς την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να της επιδικάσει δίκαιη αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση, αντιστοίχως, της υλικής ζημίας και της ηθικής βλάβης που υπέστη, τα εν λόγω αιτήματα δεν περιορίζονται στους λόγους που προβάλλονται με την αντανάιρεση, αντιθέτως προς τις επιταγές του άρθρου 179 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, και, κατά συνέπεια, είναι απαράδεκτα.
- 23 Πρέπει καταρχάς να εξετασθεί η αντανάιρεση του Συμβουλίου, δεδομένου ότι αφορά την πρώτη από τις τρεις προϋποθέσεις της υπάρξεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, ήτοι την προϋπόθεση περί υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.

Επί της ανταναιρέσεως του Συμβουλίου

- 24 Η αντανάιρεση του Συμβουλίου βασίζεται σε δύο λόγους.

Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αφορά εσφαλμένη εκτίμηση των προϋποθέσεων περί της θεμελιώσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 25 Κατά το Συμβούλιο, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, στις σκέψεις 68 και 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επίμαχη παρανομία συνιστούσε «κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου».
- 26 Συναφώς, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 59 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο δεν διέθετε κανένα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την απόφαση περί εγγραφής της Safa Nicu Sepahan στον κατάλογο των προσώπων τα οποία αφορούν τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα. Κατά το Συμβούλιο, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό βασιζόμενο εσφαλμένα στην έως τώρα νομολογία του, όπως έχει διαμορφωθεί με τις αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), και της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518), προκειμένου να καθορίσει το περιεχόμενο της υποχρεώσεως του Συμβουλίου να αποδείξει, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, το βάσιμο των λόγων που λήφθηκαν υπόψη κατά του προσώπου το οποίο αφορούν τα περιοριστικά μέτρα, μολονότι αυτός ο νομολογιακός κανόνας δεν ήταν σαφώς αποκρυσταλλωμένος κατά τον χρόνο που το Συμβούλιο θέσπισε τις επίδικες διατάξεις.
- 27 Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο κανόνας ο οποίος επιβάλλει στο Συμβούλιο να αποδείξει το βάσιμο των επιβληθέντων περιοριστικών μέτρων δεν αφορούσε κατάσταση ιδιαίτερος σύνθετη και ότι δεν αναφύονταν δυσχέρειες εφαρμογής ή ερμηνείας. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο βασίστηκε, όπως υποστηρίζει το Συμβούλιο, κατά τρόπο στρεβλό, στη δική του νομολογία, η οποία παρατέθηκε στις σκέψεις 64 έως 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Εξάλλου, πρέπει κατά το Συμβούλιο να λαμβάνονται υπόψη οι δυσχέρειες σχετικά με τη δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών οι οποίες δικαιολογούν την απόφαση περί εγγραφής ενός προσώπου ή μιας οντότητας σε κατάλογο σχετικό με περιοριστικά μέτρα.
- 28 Η Safa Nicu Sepahan αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 29 Υπενθυμίζεται ότι μία από τις προϋποθέσεις υπάρξεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, συνίσταται στην απόδειξη κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, *Artegoda* κατά Επιτροπής, C-221/10 P, EU:C:2012:216, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 30 Το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι κατάφωρη παραβίαση του δικαίου της Ένωσης υφίσταται όταν αυτή συνεπάγεται πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση εκ μέρους του θεσμικού οργάνου των ορίων που επιβάλλονται στη διακριτική του ευχέρεια, όπου τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται συναφώς υπόψη είναι, μεταξύ άλλων, ο βαθμός σαφήνειας και ακρίβειας του παραβιασθέντος κανόνα καθώς και το εύρος των περιθωρίων εκτιμήσεως που αφήνει ο παραβιασθείς κανόνας στις αρχές της Ένωσης (βλ. υπ' αυτήν την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 1996, *Brasserie du pêcheur* και *Factortame*, C-46/93 και C-48/93, EU:C:1996:79, σκέψεις 55 και 56, της 25ης Ιανουαρίου 2007, *Robins* κ.λπ., C-278/05, EU:C:2007:56, σκέψη 70, καθώς και της 19ης Ιουνίου 2014, *Sprecht* κ.λπ., C-501/12 έως C-506/12, C-540/12 και C-541/12, EU:C:2014:2005, σκέψη 102).
- 31 Επίσης κατά τη νομολογία, μια παραβίαση του δικαίου της Ένωσης είναι κατάφωρη όταν συνεχίζεται παρά την έκδοση δικαστικής αποφάσεως διαπιστώνουσας την προσαπτόμενη παράβαση ή προδικαστικής αποφάσεως ή παρά την ύπαρξη παγιωμένης σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου, εκ των οποίων να προκύπτει ότι η επίμαχη συμπεριφορά στοιχειοθετεί παράβαση (αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 1996, *Brasserie du pêcheur* και *Factortame*, C-46/93 και C-48/93, EU:C:1996:79, σκέψη 57, καθώς και της 12ης Δεκεμβρίου 2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, σκέψη 214).
- 32 Υπό το πρίσμα αυτής της νομολογίας πρέπει να εξακριβωθεί εάν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, ιδίως στις σκέψεις 68 και 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η μη τήρηση, από το Συμβούλιο, της υποχρεώσεως συγκεντρώσεως των πληροφοριών ή των αποδεικτικών στοιχείων που δικαιολογούν τα περιοριστικά μέτρα κατά της *Safa Nicu Sepahan*, ώστε να δύναται να αποδειχθεί, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, το βάσιμο των μέτρων αυτών διά της προσκομίσεως των ανωτέρω πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, συνιστούσε, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.
- 33 Όπως προκύπτει σαφώς από τη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Συμβούλιο ανέφερε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι το μόνο στοιχείο το οποίο είχε στη διάθεσή του σχετικά με την επιβολή των περιοριστικών μέτρων εις βάρος της *Safa Nicu Sepahan* και τη διατήρησή τους σε ισχύ ήταν μια πρόταση εγγραφής από κράτος μέλος και ότι οι περιεχόμενες στην πρόταση αυτή πληροφορίες παρατέθηκαν στην αιτιολογία των επίδικων διατάξεων. Επομένως, από την εν λόγω σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Συμβούλιο δεν διέθετε πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τους λόγους επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος της *Safa Nicu Sepahan*.
- 34 Κατά το Συμβούλιο, η νομολογία κατά την οποία υποχρεούται να παράσχει, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να τεκμηριώνουν τους λόγους επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων δεν ήταν σαφώς αποκρυσταλλωμένη κατά τον χρόνο της θεσπίσεως της πρώτης από τις επίδικες διατάξεις. Επομένως, παρά τη μη τήρηση αυτής της υποχρεώσεως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι δεν δύναται να του καταλογισθεί κατάφωρη παραβίαση του δικαίου της Ένωσης αναφορικά με το ζήτημα αυτό πριν την έκδοση των αποφάσεων της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά *Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P

και C-595/10 P, EU:C:2013:518), καθώς και της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), με τις οποίες το Δικαστήριο διασαφήνισε αυτή τη νομολογία.

- 35 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως είχε ήδη τονίσει το Δικαστήριο σε αποφάσεις του προγενέστερες της θεσπίσεως των επίδικων διατάξεων, η Ένωση συνιστά ένωση δικαίου, της οποίας τα όργανα υπόκεινται σε έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους, μεταξύ άλλων, με τη Συνθήκη ΛΕΕ και τις γενικές αρχές του δικαίου (απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, E και F, C-550/09, EU:C:2010:382, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και εντός της οποίας τα φυσικά και νομικά πρόσωπα πρέπει να απολαύουν αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.
- 36 Όσον αφορά τον σεβασμό της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει, στη σκέψη 343 της αποφάσεως της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461), ότι περιοριστικά μέτρα επιβληθέντα εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων δεν εκφεύγουν παντός ελέγχου του δικαστή της Ένωσης απλώς και μόνο με το αιτιολογικό ότι η πράξη με την οποία επιβλήθηκαν αφορά την εθνική ασφάλεια και την τρομοκρατία.
- 37 Όπως προκύπτει από αυτή τη νομολογία, το δικαίωμα σε αποτελεσματική ένδικη προστασία επιτάσσει στο Συμβούλιο να παρέχει, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία τα οποία τεκμηριώνουν τους λόγους επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων. Συναφώς, προκύπτει από τη σκέψη 336 της αποφάσεως της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461), ότι ο δικαστικός έλεγχος των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων πρέπει ιδίως να αφορά τη νομιμότητα των λόγων στους οποίους βασίζεται η απόφαση περί επιβολής ενός συνόλου περιοριστικών μέτρων σε πρόσωπο ή οντότητα.
- 38 Ομοίως, στη σκέψη 57 της αποφάσεως της 29ης Ιουνίου 2010, E και F (C-550/09, EU:C:2010:382), το Δικαστήριο έκρινε ότι για τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας των ατομικών περιοριστικών μέτρων απαιτείται, μεταξύ άλλων, η διακρίβωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων και πληροφοριών που προβλήθηκαν για την επιβολή τους.
- 39 Εξάλλου, μολοντί αντικείμενο των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι ανωτέρω αποφάσεις αποτέλεσαν μέτρα δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων τα οποία λήφθηκαν στο ειδικότερο πλαίσιο της καταπολεμήσεως κατά της διεθνούς τρομοκρατίας, είναι πρόδηλο ότι η υποχρέωση αποδείξεως του βασίμου των περιοριστικών μέτρων που στρέφονται κατά προσώπων και οντοτήτων, η οποία απορρέει από την ανωτέρω νομολογία, ισχύει επίσης όσον αφορά την επιβολή περιοριστικών μέτρων δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την άσκηση πίεσεως στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, όπως τα μέτρα κατά της Safa Nicu Sepahan, λαμβανομένης υπόψη, μεταξύ άλλων, της φύσεως των περιοριστικών μέτρων και των σημαντικών επιπτώσεων που δύνανται να έχουν στα δικαιώματα και στις ελευθερίες των προσώπων και των οντοτήτων εις βάρος των οποίων επιβάλλονται (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψεις 361 και 375).
- 40 Υπό τις συνθήκες αυτές, κρίνεται ότι η υποχρέωση του Συμβουλίου να παράσχει, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να τεκμηριώνουν τους λόγους επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων αποτελούσε, ήδη κατά τον χρόνο θεσπίσεως των επίδικων διατάξεων, σαφώς αποκρυσταλλωμένη νομολογία του Δικαστηρίου. Επομένως, ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, ιδίως στις σκέψεις 68 και 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παράβαση, επί τρία σχεδόν έτη, της υποχρέωσης αυτής συνιστούσε κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, και τούτο ανεξαρτήτως του εάν τα επίμαχα εν προκειμένω δικαιώματα συνίστανται, κατά τη σκέψη 58 της εν

λόγω αποφάσεως, στη μη επιβολή σε αυτούς περιοριστικών μέτρων κατά παράβαση των ουσιαστικών προϋποθέσεων επιβολής τέτοιων μέτρων ή συναρτώνται, κατά τη σκέψη 60 της ίδιας αποφάσεως, προς τις απαιτήσεις που συνδέονται προς την αποτελεσματική ένδικη προστασία.

- 41 Το συμπέρασμα αυτό δεν κλονίζεται από το επιχείρημα του Συμβουλίου σχετικά με τις δυσχέρειες όσον αφορά τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών ή των αποδεικτικών στοιχείων που τεκμηριώνουν τους λόγους αποφάσεως επιβάλλουσας περιοριστικά μέτρα σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Πράγματι, εν προκειμένω, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου το Συμβούλιο δεν αναφέρθηκε σε εμπιστευτικές πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία τα οποία είχε στη διάθεσή του προς στήριξη των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν εις βάρος της Safa Nicu Serahan.
- 42 Επομένως, ο πρώτος λόγος της ανταναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου, ο οποίος αφορά εσφαλμένη εκτίμηση των προϋποθέσεων ικανοποιήσεως για την ηθική βλάβη που προβάλλει η Safa Nicu Serahan

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 43 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 86 έως 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ακύρωση των επίδικων διατάξεων δεν συνιστούσε, εν προκειμένω, πλήρη αποκατάσταση της προξενηθείσας ζημίας.
- 44 Το Συμβούλιο προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέστη από λύσεις που είχαν δοθεί με άλλες αποφάσεις, ιδίως δε τη σκέψη 241 της αποφάσεως της 11ης Ιουλίου 2007, Sison κατά Συμβουλίου (T-47/03, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2007:207), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο είχε κρίνει ότι η ακύρωση της αποφάσεως περί εγγραφής στον κατάλογο των προσώπων τα οποία αφορούν τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα συνιστούσε επαρκή αποκατάσταση. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο είχε επίσης κρίνει, στη σκέψη 72 της αποφάσεως της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), ότι η ακύρωση της αποφάσεως περί εγγραφής δύναται να επαναφέρει το οικείο πρόσωπο στην προτέρα κατάσταση ή να αποτελέσει ένα είδος ικανοποιήσεως για την ηθική βλάβη που του προκάλεσε αυτή η παρανομία.
- 45 Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι πρέπει να αναιρεθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου που το υποχρεώνει να καταβάλει στην αναιρεσείουσα ποσό ύψους 50 000 ευρώ ως ικανοποίηση για την ηθική της βλάβη.
- 46 Η Safa Nicu Serahan αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 47 Επισημαίνεται ότι, κατά την ανάπτυξη της συλλογιστικής του, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς βασίστηκε, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), για να θεμελιώσει την κρίση του ότι η ακύρωση των επίδικων διατάξεων δύναται να αποτελέσει ένα είδος ικανοποιήσεως για την ηθική βλάβη που υπέστη η Safa Nicu Serahan.
- 48 Αν το Γενικό Δικαστήριο έκρινε στη συνέχεια, ιδίως στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, εν προκειμένω, η ακύρωση της εγγραφής της Safa Nicu Serahan ήταν ικανή να μετριάσει το ύψος της χρηματικής ικανοποιήσεως που θα επιδικαζόταν, αλλά όχι να αποτελέσει πλήρη αποκατάσταση της προξενηθείσας ηθικής βλάβης, η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στη συνεκτίμηση των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως.

- 49 Συναφώς, διαπιστώνεται ευθύς εξαρχής ότι, καθόσον αποφάσισε, βάσει εκτιμήσεως των περιστάσεων της υποθέσεως, ότι ήταν αναγκαία ορισμένη χρηματική ικανοποίηση προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη η Safa Nicu Serahan, η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου δεν βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο. Πράγματι, καίτοι στην απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), το Δικαστήριο έκρινε ότι η ακύρωση παράνομων περιοριστικών μέτρων δύναται να αποτελέσει μορφή ικανοποίησης για την προξενηθείσα ηθική βλάβη, τούτο δεν σημαίνει ότι αυτή η μορφή αποκατάστασεως αρκεί οπωσδήποτε, σε όλες τις περιπτώσεις, για να διασφαλισθεί η πλήρης αποκατάσταση της βλάβης αυτής.
- 50 Επιπροσθέτως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει την ύπαρξη ζημίας, αυτό και μόνον είναι αρμόδιο να εκτιμήσει, εντός των ορίων του σχετικού αιτήματος, τον τρόπο και την έκταση της αποκατάστασεως της ζημίας (αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., C-136/92 P, EU:C:1994:211, σκέψεις 66 και 81, και της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, Lucaccioni κατά Επιτροπής, C-257/98 P, EU:C:1999:402, σκέψη 34, καθώς και διάταξη της 14ης Δεκεμβρίου 2006, Meister κατά ΓΕΕΑ, C-12/05 P, EU:C:2006:779, σκέψη 82).
- 51 Ωστόσο, για να μπορεί το Δικαστήριο να ασκεί τον δικαστικό έλεγχο του επί των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου, πρέπει αυτές να είναι αρκούντως αιτιολογημένες και, προκειμένου περί της εκτιμήσεως μιας ζημίας, να αναφέρουν τα κριτήρια που λήφθηκαν υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημιώσεως (αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1998, Συμβούλιο κατά de Nil και Imprens, C-259/96 P, EU:C:1998:224, σκέψεις 32 και 33, και της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, Lucaccioni κατά Επιτροπής, C-257/98 P, EU:C:1999:402, σκέψη 35, καθώς και διάταξη της 3ης Σεπτεμβρίου 2013, Idromacchine κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-34/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:552, σκέψη 80).
- 52 Στις σκέψεις 88 έως 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, για να καθοριστεί εν προκειμένω το ύψος του χρηματικού ποσού για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, έπρεπε να ληφθούν υπόψη, μεταξύ άλλων, η σοβαρότητα της διαπιστωθείσας παραβάσεως, η διάρκειά της, η συμπεριφορά του Συμβουλίου, καθώς και ο αντίκτυπος που είχε σε τρίτους η μομφή περί εμπλοκής της Safa Nicu Serahan στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι η μομφή που διατύπωσε το Συμβούλιο κατά της Safa Nicu Serahan ήταν ιδιαίτερος σοβαρή, αλλά ότι δεν είχε τεκμηριωθεί από το παραμικρό πληροφοριακό ή αποδεικτικό στοιχείο, και ότι το Συμβούλιο δεν είχε επαληθεύσει, ίδια πρωτοβουλία ή απαντώντας στις διαμαρτυρίες της Safa Nicu Serahan, το βάσιμο της συγκεκριμένης μομφής ώστε να περιοριστούν οι δυσμενείς της συνέπειες για την εν λόγω επιχείρηση.
- 53 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε τα κριτήρια που έλαβε υπόψη για τον καθορισμό του ποσού της αποζημιώσεως που επιδίκασε. Υπό τις συνθήκες αυτές, η σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η ηθική βλάβη που υπέστη η Safa Nicu Serahan ανέρχεται, κατόπιν εκτιμήσεως ex aequo et bono, στο ποσόν των 50 000 ευρώ, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από το Δικαστήριο.
- 54 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος της ανταναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 55 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, η αντανάιρεση πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αναιρέσεως της Safa Nicu Serahan

- 56 Προς στήριξη των αιτημάτων της, η Safa Nicu Serahan προβάλλει δύο λόγους, εκ των οποίων ο μεν πρώτος αφορά την αποκατάσταση της υλικής της ζημίας και ο δεύτερος την αποκατάσταση της ηθικής της βλάβης.

Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη, αντιφατική αιτιολογία, παραμόρφωση των πραγματικών και αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως κατά την εκτίμηση της υλικής ζημίας

- 57 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως διαιρείται σε πέντε σκέλη. Πριν το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, πρέπει να εξετασθούν τα σκέλη 2 έως 5.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 58 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan υποστηρίζει, αφενός, ότι, παρά την αναγνώριση από το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 99, 102, 104, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της υπάρξεως υλικής ζημίας συνεπεία της επιβολής των επίμαχων περιοριστικών μέτρων στο πλαίσιο της συμβάσεως που αφορά την αποκατάσταση του σταθμού ηλεκτρικής ενέργειας στο Derbendikhan (Ιράκ), εντούτοις το Γενικό Δικαστήριο αρνήθηκε, αυθαίρετως και κατά παράβαση του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), να υποχρεώσει το Συμβούλιο να αποκαταστήσει την προξενθείσα ζημία. Επιπροσθέτως, κατά τη Safa Nicu Serahan, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία καθόσον έκρινε, στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το «υποστατό και το ύψος της προβαλλόμενης ζημίας» δεν αποδείχθηκαν. Ομοίως, στη σκέψη 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε, κατά τη Safa Nicu Serahan, τα αποδεικτικά στοιχεία που η ίδια προσκόμισε όσον αφορά το περιθώριο κέρδους και τον γενικό συντελεστή αποδόσεως στο πλαίσιο της συμβάσεως αυτής.
- 59 Αφετέρου, η Safa Nicu Serahan υποστηρίζει ότι, στις σκέψεις 99 και 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο αυθαίρετως αρνήθηκε να της επιδικάσει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη λόγω του κλεισίματος των τραπεζικών της λογαριασμών από την Emirate National Bank of Dubai, παρότι έκρινε, στις σκέψεις 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι είχε αποδειχθεί σοβαρή μείωση του κύκλου εργασιών και της αποδοτικότητας της Safa Nicu Serahan, μαζική απόλυση εργαζομένων από την εν λόγω εταιρία, καθώς και άλλες δαπάνες στις οποίες αυτή υπεβλήθη. Επιπροσθέτως, η αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι, κατά την αναιρεσείουσα, αντιφατική και βαρύνεται με παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, καθόσον, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 98 της εν λόγω αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan θα μπορούσε να είχε λάβει από άλλη τράπεζα τις ίδιες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με εκείνες που της παρέχονταν προηγουμένως από την Emirate National Bank of Dubai, καίτοι διαπίστωσε, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι κάθε τράπεζα που θα συνεργαζόταν με τη Safa Nicu Serahan θα είχε να αντιμετωπίσει τα περιοριστικά μέτρα που επέβαλε η Ένωση.
- 60 Το Συμβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

- 61 Πρέπει, αφενός, να υπομνησθεί ότι κάθε ζημία της οποίας ζητείται η αποκατάσταση στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ πρέπει να είναι πραγματική και βέβαιη (βλ. αποφάσεις της 21ης Μαΐου 1976, *Roquette frères* κατά Επιτροπής, 26/74, EU:C:1976:69, σκέψεις 22 και 23, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2009, *SELEX Sistemi Integrati* κατά Επιτροπής, C-481/07 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:461, σκέψη 36). Αφετέρου, για να υφίσταται εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, η ζημία πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από την παράνομη συμπεριφορά των οργάνων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια,

αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 1979, Dumortier κ.λπ. κατά Συμβουλίου, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 και 45/79, EU:C:1979:223, σκέψη 21, καθώς και της 12ης Δεκεμβρίου 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, σκέψη 218).

- 62 Εν πάση περιπτώσει, εναπόκειται στον διάδικο που επικαλείται την ύπαρξη εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ή την έκταση της ζημίας που προβάλλει (αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Blackspur DIY κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-362/95 P, EU:C:1997:401, σκέψη 31, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2009, SELEX Sistemi Integrati κατά Επιτροπής, C-481/07 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:461, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και να αποδείξει την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του οικείου οργάνου και της προβαλλομένης ζημίας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1992, Finsider κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-363/88 και C-364/88, EU:C:1992:44, σκέψη 25, καθώς και διάταξη της 31ης Μαρτίου 2011, Mauerhofer κατά Επιτροπής, C-433/10 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:204, σκέψη 127).
- 63 Όσον αφορά τη μομφή κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι αυθαιρέτως αρνήθηκε να επιδικάσει αποζημίωση στη Safa Nicu Serahan για τη ζημία που φέρεται να υπέστη λόγω της καταγγελίας της συμβάσεως σχετικά με την αποκατάσταση του κεντρικού σταθμού ηλεκτρικής ενέργειας στο Derbendikhan, διαπιστώνεται ότι η εν λόγω αιτίαση βασίζεται σε παρανόηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Ειδικότερα, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στις σκέψεις 99, 102 και 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι ισχυρισμοί περί του υποστατού και του ύψους της ζημίας που φέρεται να υπέστη η αναιρεσείουσα δεν τεκμηριώνονται βάσει αποδεικτικών στοιχείων, ορθώς απέρριψε, στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το αίτημα αποζημιώσεως της τελευταίας, στο μέτρο που αυτό σχετίζεται με το εν λόγω είδος βλάβης. Ομοίως, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στις σκέψεις 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να καθιστούν δυνατή την εκτίμηση του υποστατού και, ενδεχομένως, της εκτάσεως της προξηνηθείσας ζημίας, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε κατά τρόπο αυθαίρετο.
- 64 Επιπλέον, όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με την παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της «δίκαιης αξιολογήσεως» στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκτίμηση της προβαλλομένης ζημίας, αρχών τις οποίες η Safa Nicu Serahan χαρακτηρίζει ως γενικές αρχές κοινές στις νομοθεσίες των κρατών μελών, υπό την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη, διαπιστώνεται ότι τέτοιες αρχές δεν είναι ικανές να μεταβάλουν, εν προκειμένω, το συμπέρασμα ότι στη Safa Nicu Serahan εναπέκειτο να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία τόσο για το υποστατό όσο και για την έκταση της προβαλλομένης ζημίας.
- 65 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία στις σκέψεις 104 και 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι ο απλός υπαιτιγμός για την ύπαρξη τέτοιας παραμορφώσεως δεν πληροί τις προϋποθέσεις της νομολογίας του Δικαστηρίου, κατά τις οποίες στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να εκτιθενται επακριβώς τα στοιχεία τα οποία προβάλλεται ότι παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, Pilkington Group κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-101/15 P, EU:C:2016:631, σκέψη 62 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 66 Όμως, αφενός, η Safa Nicu Serahan δεν διευκρινίζει κατά τι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία διαπιστώνοντας, στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το «υποστατό και το ύψος της προβαλλομένης ζημίας» δεν αποδείχθηκαν. Αφετέρου, όσον αφορά την αιτίαση κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία διατυπώνοντας την κρίση, στη σκέψη 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν ανέφερε τον συνήθη γενικό συντελεστή αποδόσεως στον τομέα στον οποίον δραστηριοποιείται, ενώ η ίδια ισχυρίζεται ότι τον ανέφερε, προσδιορίζοντάς τον μάλιστα στο 20% της αξίας της επίμαχης συμβάσεως, επισημαίνεται ότι το εν λόγω επιχείρημα βασίζεται σε παρανόηση της αναιρεσιβαλλομένης

αποφάσεως, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν διαπίστωσε στην ανωτέρω σκέψη ότι η Safa Nicu Serahan δεν ανέφερε τέτοιο συντελεστή αποδόσεως, αλλά ότι δεν παρουσίασε ούτε επαρκείς σχετικές αποδείξεις ούτε άλλα στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν το υποστατό και το ύψος της ζημίας που φέρεται να προξενήθηκε.

- 67 Όσον αφορά την αιτίαση κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι αυθαιρέτως απέρριψε το αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που προέκυψε από το κλείσιμο των τραπεζικών λογαριασμών της Safa Nicu Serahan, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε μεν από έγγραφο το οποίο προσκόμισε η Safa Nicu Serahan ότι το κλείσιμο των ανωτέρω τραπεζικών λογαριασμών από την Emirate National Bank of Dubai έλαβε χώρα λόγω της επιβολής των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, ωστόσο έκρινε, στις σκέψεις 97 έως 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν απέδειξε ότι υπέστη ζημία συνεπεία του κλεισίματος των εν λόγω λογαριασμών, σημειώνοντας μάλιστα, στη σκέψη 97, ότι η Emirate National Bank of Dubai δεν είχε δεσμεύσει τα ποσά που ήταν κατατεθειμένα στους εν λόγω λογαριασμούς, αλλά τα είχε αποδώσει στη Safa Nicu Serahan. Ομοίως, στις σκέψεις 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υφίστατο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της μείωσεως του κύκλου εργασιών και της αποδόσεως της Safa Nicu Serahan καθόσον διαπίστωσε, αφενός, ότι αυτή δεν είχε αιτιολογήσει τη συγκεκριμένη εξέλιξη και, αφετέρου, ακόμα κι αν υποθεθεί ότι τέτοιος αιτιώδης σύνδεσμος θα μπορούσε να συναχθεί από την ίδια την ύπαρξη των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, η Safa Nicu Serahan δεν προσκόμισε στοιχεία που να καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της εκτάσεως αυτής της ζημίας. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το προαναφερθέν αίτημα αποζημιώσεως χωρίς να παραβεί το καθήκον του αιτιολογήσεως.
- 68 Επίσης, όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με αντιφατική αιτιολογία και παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων στις σκέψεις 96 και 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται ότι αυτό το επιχείρημα δεν δύναται, εν πάση περιπτώσει, να ανατρέψει τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία επαρκούσε αφ' εαυτής για την απόρριψη του αιτήματος αποζημιώσεως της Safa Nicu Serahan λόγω της ζημίας που φέρεται να υπέστη λόγω του κλεισίματος των τραπεζικών της λογαριασμών από την Emirate National Bank of Dubai.
- 69 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 70 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan προβάλλει, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 41, παράγραφος 3, του Χάρτη διότι αρνήθηκε να της επιδικάσει αποζημίωση για τη ζημία που φέρεται να υπέστη λόγω της διακοπής των εμπορικών της σχέσεων με τη Siemens AG, ήτοι έναν από τους σημαντικούς προμηθευτές της, μολονότι είχε αναγνωρίσει, στις σκέψεις 109 και 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι αυτή η διακοπή αποτελούσε άμεση συνέπεια της επιβολής των επίμαχων περιοριστικών μέτρων. Στην ίδια μάλιστα σκέψη 110, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης, κατά τρόπο αντιφατικό, ότι η άρνηση προμήθειας προϊόντων δεν συνιστά, αυτή καθαυτήν, ζημία. Επιπροσθέτως, όσον αφορά τη μείωση του κύκλου εργασιών της Safa Nicu Serahan λόγω της επιβολής περιοριστικών μέτρων εις βάρος της, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία και τις δικές του διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών που διατυπώνονται στις σκέψεις 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απορρίπτοντας το αίτημα αποζημιώσεως.

71 Αφετέρου, η Safa Nicu Serahan προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία καθόσον έκρινε, στις σκέψεις 115 και 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η καθοριστική αιτία διακοπής των συμβατικών σχέσεων της Safa Nicu Serahan με τη Mobarakeh Steel Company δεν ήταν η επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος της πρώτης, αλλά η καθυστέρηση κατά την εκτέλεση της επίμαχης συμβάσεως. Όμως, κατά την αναιρεσεύουσα, το Γενικό Δικαστήριο είχε κρίνει, στη σκέψη 113 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι υφίστατο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της διακοπής αυτών των συμβατικών σχέσεων και της επιβολής των ανωτέρω περιοριστικών μέτρων. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας, στις σκέψεις 133, 136 έως 139, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν είχε αποδείξει ότι η προβαλλόμενη ζημία αποτελούσε συνέπεια της διακοπής των εμπορικών σχέσεων της με τους Ευρωπαίους προμηθευτές της κατόπιν δικής τους πρωτοβουλίας, απαίτησε την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων που ήταν αδύνατον να προσκομισθούν και παραμόρφωσε το αντικείμενο των περιοριστικών μέτρων, το οποίο συνίσταται στην πρόκληση της μέγιστης δυνατής χρηματοοικονομικής ζημίας στην οντότητα κατά της οποίας επιβάλλονται.

72 Το Συμβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

73 Όσον αφορά την αιτίαση κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι απέρριψε αυθαίρετως και κατά παράβαση του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη το αίτημα αποζημιώσεως της Safa Nicu Serahan σχετικά με τη ζημία που φέρεται να υπέστη λόγω της διακοπής των εμπορικών της σχέσεων με τη Siemens, επισημαίνεται ότι, καίτοι το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε, στις σκέψεις 109, 110, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις αρνητικές συνέπειες που δύνανται να έχουν τα περιοριστικά μέτρα στις εμπορικές σχέσεις μιας εταιρίας με τους προμηθευτές της, καθώς και στον κύκλο εργασιών της, ωστόσο το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε, στις ανωτέρω σκέψεις, ότι η διακοπή τέτοιων σχέσεων συνιστούσε, αυτή καθαυτήν, ζημία που έπρεπε να αποκατασταθεί. Αντιθέτως, στη σκέψη 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς και με μη αντιφατική αιτιολογία έκρινε ότι πραγματική και βέβαιη υλική ζημία γεννάται μόνον λόγω των επιπτώσεων της διακοπής των εμπορικών σχέσεων με τους προμηθευτές μιας εταιρίας στα οικονομικά αποτελέσματά της, και όχι λόγω της διακοπής αυτής καθαυτήν.

74 Όσον αφορά το επιχείρημα της Safa Nicu Serahan κατά το οποίο η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου περί απουσίας υλικής ζημίας συνιστά παραμόρφωση των πραγματικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει επιδείνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων της εν λόγω επιχειρήσεως, στην οποία αναφέρονται οι σκέψεις 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 65 της παρούσας αποφάσεως, ο απλός υπαινιγμός για την ύπαρξη τέτοιας παραμορφώσεως δεν πληροί τις προϋποθέσεις της νομολογίας του Δικαστηρίου κατά τις οποίες στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να εκτίθενται επακριβώς τα στοιχεία τα οποία προβάλλεται ότι παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο. Επιπλέον, η παραμόρφωση αυτή πρέπει να προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 6ης Απριλίου 2006, General Motors κατά Επιτροπής, C-551/03 P, EU:C:2006:229, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

75 Όμως η Safa Nicu Serahan αρκείται, συναφώς, στο να παραπέμψει σε οκτώ παραρτήματα των υπομνημάτων που είχε καταθέσει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να προσδιορίζει στο ελάχιστο σε τι ακριβώς συνίσταται η προβαλλόμενη παραμόρφωση. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, με εξαίρεση την περίπτωση παραμορφώσεώς τους –που δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω–, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ. υπ' αυτήν την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Moser Baer κατά Συμβουλίου, C-535/06 P, EU:C:2009:498, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, της 7ης Απριλίου 2016, Akhgas κατά Συμβουλίου, C-193/15 P, EU:C:2016:219, σκέψη 67 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της

- 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Iranian Offshore Engineering & Construction κατά Συμβουλίου, C-459/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:646, σκέψη 44), το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 76 Όσον αφορά το επιχείρημα περί παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών από το Γενικό Δικαστήριο καθόσον διαπίστωσε, στις σκέψεις 115 και 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο κύριος λόγος καταγγελίας της επίμαχης συμβάσεως από τη Mobarakeh Steel Company ήταν η καθυστέρηση κατά την εκτέλεση της συμβάσεως και όχι η επιβολή περιοριστικών μέτρων έναντι της Safa Nicu Serahan, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει κατ' ουσίαν από τη σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως, παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων υφίσταται όταν η εκτίμηση των υφισταμένων αποδεικτικών στοιχείων είναι προδήλως εσφαλμένη, χωρίς να χρειάζεται η προσφυγή σε νέα αποδεικτικά στοιχεία. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν τα συμπεράσματα που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο από ορισμένα έγγραφα δεν είναι σύμφωνα με το νόημα και τη σημασία των εν λόγω εγγράφων στο σύνολό τους (απόφαση της 18ης Ιουλίου 2007, Industrias Químicas del Vallés κατά Επιτροπής, C-326/05 P, EU:C:2007:443, σκέψεις 60 και 63).
- 77 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από το έγγραφο της Mobarakeh Steel Company της 3ης Σεπτεμβρίου 2011, το οποίο παρατίθεται στο υπόμνημα απαντήσεως της Safa Nicu Serahan ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η καταγγελία της επίμαχης συμβάσεως εδικαιολογείτο, τουλάχιστον εν μέρει, από την καθυστέρηση της Safa Nicu Serahan να εκτελέσει την οικεία σύμβαση σε σχέση με την προθεσμία παραδόσεως του έργου που αναφερόταν στο εν λόγω έγγραφο, η οποία, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 114 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, είχε παρέλθει πλέον των έξι μηνών όταν επιβλήθηκαν τα περιοριστικά μέτρα εις βάρος της Safa Nicu Serahan. Υπό τις συνθήκες αυτές, όταν έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επιβολή περιοριστικών μέτρων εις βάρος της Safa Nicu Serahan δεν ήταν η καθοριστική αιτία της καταγγελίας της προαναφερθείσας συμβάσεως, χωρίς ωστόσο να κρίνει ότι αυτή καθαυτή η καθυστέρηση συνιστούσε την αιτία, ο τρόπος με τον οποίο εκτίμησε το Γενικό Δικαστήριο το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προδήλως εσφαλμένος.
- 78 Επιπροσθέτως, όσον αφορά το επιχείρημα της Safa Nicu Serahan ότι το Γενικό Δικαστήριο απαίτησε, στις σκέψεις 133, 136 έως 139, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποδεικτικά στοιχεία που ήταν αδύνατον να προσκομισθούν, ώστε να αποδειχθεί η ζημία που προξενήθηκε λόγω της επιβολής των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, διαπιστώνεται ότι από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, ως ανεπαρκή, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Safa Nicu Serahan, ιδίως καθόσον αυτά δεν καθιστούσαν δυνατό τον καθορισμό των παραγγελιών που πράγματι έγιναν στους Ευρωπαίους προμηθευτές της Safa Nicu Serahan, τον καθορισμό της αναλογίας του εξοπλισμού που αγόρασε η Safa Nicu Serahan από τους προμηθευτές αυτούς, τον καθορισμό των αιτιών της μείσεως του κύκλου εργασιών της εν λόγω εταιρίας και, γενικότερα, τις συγκεκριμένες δυσμενείς συνέπειες που απορρέουν από αυτή τη μείωση.
- 79 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ύπαρξη πραγματικής και βέβαιης ζημίας δεν μπορεί να εξετάζεται κατά τρόπο αφηρημένο από τον δικαστή της Ένωσης, αλλά πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των συγκεκριμένων πραγματικών περιστάσεων που χαρακτηρίζουν κάθε περίπτωση που υποβάλλεται στην κρίση του (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-237/98 P, EU:C:2000:321, σκέψη 25).
- 80 Όμως, η απαίτηση περί προσκομίσεως αποδεικτικών στοιχείων, όπως αυτά που αναφέρει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 133, 136 έως 139, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, είναι ουσιώδης προκειμένου να μπορέσει αυτό να αποφανθεί ως προς το υποστατό και την έκταση της προβαλλομένης ζημίας. Έχοντας διαπιστώσει ότι η Safa Nicu Serahan δεν είχε προσκομίσει τέτοια αποδεικτικά στοιχεία, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα προσκομισθέντα από αυτήν στοιχεία ήταν ανεπαρκή για να αποδειχθεί το υποστατό και η έκταση της προβαλλομένης ζημίας.

81 Επομένως, το τρίτο σκέλος του υπό κρίση λόγου πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

82 Με το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan προβάλλει, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 41, παράγραφος 3, του Χάρτη διότι αρνήθηκε να της επιδικάσει αποζημίωση για τη ζημία που φέρεται να υπέστη λόγω της διακοπής των εμπορικών σχέσεων που της ήταν αναγκαίες για τον εκσυγχρονισμό του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού του φράγματος του Ευφράτη στη Συρία. Αφετέρου, προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως καθόσον παρέλειψε, στη σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να παραθέσει τους λόγους για τους οποίους απέρριψε το επιχείρημα της Safa Nicu Serahan ότι η καθυστέρηση κατά την εκτέλεση του έργου εκσυγχρονισμού του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού του εν λόγω φράγματος οφειλόταν στα περιοριστικά μέτρα που της επιβλήθηκαν.

83 Το Συμβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

84 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 41, παράγραφος 3, του Χάρτη λόγω του ότι έκρινε, στη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν είχε προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία που να αποδεικνύουν το περιθώριο κέρδους στο πλαίσιο του έργου εκσυγχρονισμού του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού του φράγματος του Ευφράτη, διαπιστώνεται ότι το επιχείρημα αυτό αποσκοπεί, κατ' ουσίαν, στο να γίνει νέα εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν πρωτοδίκως. Δεδομένου ότι, βάσει της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 75 της παρούσας αποφάσεως, η εκτίμηση της αξίας που πρέπει να προσδοθεί σε τέτοια στοιχεία δεν συνιστά, με εξαίρεση την περίπτωση της παραμορφώσεως αυτών των στοιχείων, νομικό ζήτημα το οποίο υπόκειται, ως τέτοιο, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, το εν λόγω επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

85 Όσον αφορά την αιτίαση κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι δεν αιτιολόγησε, στη σκέψη 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την απόρριψη του επιχειρήματος της Safa Nicu Serahan, ότι τα έγγραφα σχετικά με το ανωτέρω έργο αποδείκνυαν ότι ο λόγος της καθυστερήσεως υλοποιήσεως του έργου ήταν η επιβολή των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, υπενθυμίζεται ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 296 ΣΛΕΕ συνιστά ουσιώδη τύπο ο οποίος πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας, δεδομένου ότι αυτή αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης πράξεως. Συγκεκριμένα, η αιτιολογία αποφάσεως συνίσταται στην επίσημη παράθεση του σκεπτικού στο οποίο στηρίζεται η απόφαση αυτή. Εάν το σκεπτικό αυτό ενέχει σφάλματα, αυτά πλήττουν την ουσιαστική νομιμότητα της αποφάσεως, αλλά όχι την αιτιολογία της, η οποία μπορεί να είναι επαρκής έστω και αν παραθέτει εσφαλμένο σκεπτικό. Συνεπώς, οι αιτιάσεις και τα επιχειρήματα που αποσκοπούν στην αμφισβήτηση του βασίμου πράξεως είναι αλυσιτελή στο πλαίσιο λόγου αντλούμενου από έλλειψη αιτιολογίας ή από ανεπαρκή αιτιολογία (απόφαση της 18ης Ιουνίου 2015, Ipratau κατά Συμβουλίου, C-535/14 P, EU:C:2015:407, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

86 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε, στη σκέψη 121 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan είχε, βεβαίως, προσκομίσει κατάλογο των μηχανημάτων και των εξαρτημάτων για το επίμαχο έργο, αλλά ότι δεν είχε προσκομίσει κανένα στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει ότι η παράδοση των ανωτέρω προϊόντων δεν μπόρεσε να λάβει χώρα λόγω της επιβολής των επίμαχων περιοριστικών μέτρων. Στη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο

διαπίστωσε ότι η Safa Nicu Serahan δεν είχε προσκομίσει στοιχεία αποδεικνύοντα τη ζημία που ισχυριζόταν ότι είχε υποστεί λόγω του ότι τμήμα της επίμαχης συμβάσεως χρειάστηκε να ανατεθεί σε υπεργολάβους. Έχοντας προσδιορίσει, στις σκέψεις 123 και 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και άλλα στοιχεία των οποίων η έλλειψη από τη δικογραφία που είχε στη διάθεσή του καθιστούσε αδύνατη την απόδειξη του υποστατού ή της εκτάσεως της προβαλλομένης ζημίας, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, με τη σκέψη 125 της ίδιας αποφάσεως, το αίτημα αποζημιώσεως της Safa Nicu Serahan καθόσον αφορούσε το έργο του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού του φράγματος του Ευφράτη.

- 87 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ.
- 88 Το τέταρτο σκέλος πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Με το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan υποστηρίζει, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 41, παράγραφος 3, του Χάρτη καθόσον αρνήθηκε να της επιδικάσει αποζημίωση για τη ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της διακοπής των εμπορικών σχέσεων που της ήταν αναγκαίες για την εκπλήρωση των συμβατικών της υποχρεώσεων σχετικά με την κατασκευή υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας στο Kunduz (Αφγανιστάν) και στο Baghlan (Αφγανιστάν). Αφετέρου, η Safa Nicu Serahan προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία καθόσον διαπίστωσε, στη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν απέδειξε ότι της ήταν αδύνατον, λόγω της ακυρώσεως της υπ' αριθ. P06000/CO/3060 παραγγελίας από τη Siemens, να εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις στο πλαίσιο των ανωτέρω έργων, μολονότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στις σκέψεις 109 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan δεν μπορούσε να ολοκληρώσει τα εν λόγω έργα χωρίς να προσφύγει σε υπεργολάβους.
- 90 Το Συμβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 91 Όσον αφορά το επιχείρημα περί παραβάσεως του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη, διαπιστώνεται ότι η Safa Nicu Serahan δεν προσδιορίζει με την απαιτούμενη ακρίβεια τα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά των οποίων βάλλει.
- 92 Όσον αφορά την αιτίαση κατά του Γενικού Δικαστηρίου ότι παραμόρφωσε πραγματικά περιστατικά καθόσον διαπίστωσε, στη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Safa Nicu Serahan θα μπορούσε να είχε εκτελέσει τη σύμβαση κατασκευής των υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας στο Kunduz και στο Baghlan χωρίς να προσφύγει σε υπεργολάβους, διαπιστώνεται ότι το εν λόγω επιχείρημα βασίζεται σε παρανόηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπονοεί, στη σκέψη 130, ότι η Safa Nicu Serahan ήταν, εν πάση περιπτώσει, σε θέση να ολοκληρώσει τα ανωτέρω έργα χωρίς να προσφύγει σε υπεργολάβους. Αντιθέτως, από την εν λόγω σκέψη προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Safa Nicu Serahan δεν είχε αποδείξει ότι η ανωτέρω σύμβαση δεν μπορούσε να εκτελεστεί με άλλον προμηθευτή, παρά μόνο με τη Siemens. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι διέπραξε οποιαδήποτε παραμόρφωση.
- 93 Συνεπώς, το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 94 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραβίασε τις γενικές αρχές που είναι κοινές στις νομοθεσίες των κρατών μελών, υπό την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη, τα οποία καθορίζουν το καθεστώς εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, καθόσον απέρριψε, παρά τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία, το αίτημά της αποζημιώσεως για την υλική ζημία που υπέστη η αναιρεσείουσα μολοντί αναγνώρισε, ιδίως στις σκέψεις 109, 145 και 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την ύπαρξη υλικής ζημίας.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 95 Διαπιστώνεται ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αφορά την αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά της οποίας βάλλουν και τα λοιπά σκέλη του υπό κρίση λόγου, σχετικά με τα διάφορα είδη ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η Safa Nicu Serahan, χωρίς να προσκομίζονται πρόσθετα στοιχεία προς στήριξη του υπό κρίση λόγου.
- 96 Καθόσον τα λοιπά σκέλη του πρώτου λόγου απορρίφθηκαν, το πρώτο σκέλος του πρέπει ομοίως να απορριφθεί.

Επί του επικουρικού αιτήματος της Safa Nicu Serahan αναφορικά με τον πρώτο λόγο

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 97 Επικουρικώς, η Safa Nicu Serahan υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να της είχε επιδικάσει αποζημίωση της οποίας το ύψος εναπέκειτο σε αυτό να καθορίσει, με γνώμονα τις αρχές της αναλογικότητας και της «δίκαιης αξιολογήσεως», γενικές αρχές που είναι κοινές στις νομοθεσίες των κρατών μελών, υπό την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 3, του Χάρτη.
- 98 Το Συμβούλιο αμφισβητεί το επιχείρημα αυτό.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 99 Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης αναφορικά με την προβαλλόμενη από τη Safa Nicu Serahan υλική ζημία, με αποτέλεσμα να είναι ορθή και η απόφασή του περί μη επιδικάσεως της ζητηθείσας συναφώς αποζημιώσεως.
- 100 Κατόπιν των προεκτεθέντων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας στο πλαίσιο της επιδικάσεως χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 101 Με τον δεύτερο λόγο της αιτήσεως αναιρέσεως, η Safa Nicu Serahan προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι της επιδίκασε το ασήμαντο ποσόν των 50 000 ευρώ προς αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη, καίτοι, στις σκέψεις 83, 86, 88 και 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι επρόκειτο για ιδιαίτερος σοβαρή παράβαση της οποίας οι επιπτώσεις διήρκεσαν επί τρία σχεδόν έτη. Κατά την αναιρεσεύουσα, το Γενικό Δικαστήριο δεν αιτιολόγησε τον καθορισμό του εν λόγω ποσού. Επιπροσθέτως, κατά την αναιρεσεύουσα, το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. Συναφώς, η Safa Nicu Serahan επισημαίνει ιδίως ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη ούτε το γεγονός ότι η ίδια χρειάστηκε να προβεί σε μαζική απόλυση εργαζομένων της, κάτι που έπληξε τη φήμη της, ούτε το γεγονός ότι οι επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων συνεχίζουν να της προκαλούν βλάβη. Παραδείγματος χάριν, η Safa Nicu Serahan συνεχίζει να μνημονεύεται στην ιστοσελίδα «Iran Watch».
- 102 Το Συμβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 103 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 50 και 51 της παρούσας αποφάσεως, οσάκις το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει την ύπαρξη ζημίας, αυτό είναι αποκλειστικώς αρμόδιο για να εκτιμήσει, εντός των ορίων του σχετικού αιτήματος, τον τρόπο και την έκταση της αποκαταστάσεως της. Εντούτοις, κατά την ίδια νομολογία, προκειμένου το Δικαστήριο να μπορεί να ασκήσει τον αναιρετικό του έλεγχο στις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου, αυτές πρέπει να είναι αρκούντως αιτιολογημένες και, όσον αφορά την αξιολόγηση ζημίας, να παραθέτει τα κριτήρια που το τελευταίο έλαβε υπόψη ώστε να καθορίσει το επιδικασθέν ποσό.
- 104 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, η αιτίαση περί εμπλοκής της Safa Nicu Serahan στη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν είχε επηρεάσει τη συμπεριφορά τρίτων, ευρισκομένων ως επί το πλείστον εκτός της Ένωσης, έναντι της εταιρίας αυτής. Συναφώς, διαπίστωσε την ύπαρξη ηθικής βλάβης μη δυνάμενης να αντισταθμιστεί εξ ολοκλήρου διά της εκ των υστέρων διαπιστώσεως του παράνομου χαρακτήρα των επίδικων διατάξεων.
- 105 Επιπροσθέτως, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε την ιδιαίτερη σοβαρότητα της μομφής που έκανε δεκτή το Συμβούλιο κατά της Safa Nicu Serahan. Έτσι, σημείωσε, στις σκέψεις 83 και 89 αντιστοίχως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η μομφή περί εμπλοκής της Safa Nicu Serahan στη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν απορρέει από λήψη επίσημης θέσεως θεσμικού οργάνου της Ένωσης, δημοσιευμένη στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και συνοδεύεται από δεσμευτικές έννομες συνέπειες, και ότι συσχετίζει την εν λόγω εταιρία με δραστηριότητα η οποία εγκυμονεί, κατά το Συμβούλιο, κίνδυνο για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.
- 106 Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ακύρωση των επίδικων διατάξεων ήταν ικανή να μετριάσει το ύψος της χρηματικής ικανοποιήσεως που θα επιδικαζόταν, αλλ' όχι να αποκαταστήσει πλήρως τη βλάβη που υπέστη η Safa Nicu Serahan. Συναφώς, διευκρίνισε στις σκέψεις 90 και 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η επίμαχη μομφή δεν στηριζόταν στο παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο, ότι τα περιοριστικά μέτρα διατηρήθηκαν σε ισχύ

- επί τρία έτη και ότι το Συμβούλιο δεν φαινόταν να έχει επαληθεύσει, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το βάσιμο της προαναφερθείσας μομφής προκειμένου να περιορίσει τις δυσμενείς συνέπειες που απέρρεαν από αυτήν για την οικεία οντότητα.
- 107 Υπό τις συνθήκες αυτές, κρίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή του, αναφέροντας τα κριτήρια στα οποία βασίστηκε για να καθορίσει το ποσόν της χρηματικής ικανοποίησεως.
- 108 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της Safa Nicu Serahan ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα συνεχίζουν να παράγουν δυσμενή αποτελέσματα εις βάρος της, δεδομένου ότι η μομφή που περιλαμβάνουν συνεχίζει να εμφανίζεται σε ιστοσελίδες, όπως το «Iran Watch», διαπιστώνεται ότι η Safa Nicu Serahan δεν προέβαλε τέτοιο επιχείρημα πρωτοδίκως.
- 109 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ισχυρισμός ο οποίος προβάλλεται το πρώτον κατά την αναιρετική διαδικασία πρέπει να απορρίπτεται ως απαράδεκτος. Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως περιορίζεται καταρχήν στον έλεγχο της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτιμήσεως των ισχυρισμών που συζητήθηκαν ενώπιόν του. Πράγματι, αν οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να προβάλουν για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου ισχυρισμό που δεν είχαν προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, θα μπορούσαν να υποβάλουν στην κρίση του Δικαστηρίου διαφορά με περιεχόμενο ευρύτερο της διαφοράς που εκδίκασε το Γενικό Δικαστήριο (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 165 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 110 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 111 Υπό τις συνθήκες αυτές, απορρίπτεται ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως ως εν μέρει αβάσιμος και εν μέρει απαράδεκτος.
- 112 Κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 113 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη ή όταν κρίνεται βάσιμη και το Δικαστήριο τέμνει το ίδιο οριστικώς τη διαφορά, αυτό αποφαινεται επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου του 184, παράγραφος 1, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Το άρθρο 138, παράγραφος 3, του εν λόγω Κανονισμού διευκρινίζει ότι, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του.
- 114 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η Safa Nicu Serahan και το Συμβούλιο ηττήθηκαν αμφότεροι, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδά τους.
- 115 Το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ορίζει ότι τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.
- 116 Κατά συνέπεια, το Ηνωμένο Βασίλειο φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως της Safa Nicu Serahan Co. και την αντανάιρηση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**
- 2) Η Safa Nicu Serahan Co. και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.**
- 3) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά του.**

(υπογραφές)